

Ani jastrab nechce žiť

V KLIETKE...

Pred pár rokmi sa známy novinár MIROSLAV ŠVICKÝ odrazu stratil. Odišiel na samotu do hôr a žije sám uprostred panenskej prírody. Budí ho spev vtákov, zaspáva za cvrlikania svrčkov... Prečo?

Predieram sa trnami a pritom sa šplhám do strmého kopca. Nevidím na krok, leje ako z krlhy a hora hustne. Našťastie, podchvíľou sa zablyсне, a kým zaburáča hrom, aspoň na chvíľu vidím, kadiaľ sa mám uberať. Konečne svetielko. V krátkužkej žiari blesku odrazu zbadám čistinku a huňatých belavých chlupáčov, ktorí sa štekajú rútia

oproti mne. Tak som ho konečne našiel... Málokto vie, že Miroslav Švický je rodák zo Spiša, a že skončil tamojšiu geologickú priemyslovku – veď kto si ho už dokáže predstaviť pri vrtnéj súprave? Niekdajší čitateľa Zmeny si ho pamätajú z trefných komentárov a glos, z hľadania slovenských koreňov (neskôr vyšli knižne v *Návrate Slovenov*). Mnohí doslova zhltili i ďalšie jeho knihy – *Čaro štyroch živlov* a *Čaro prírody*. Trnavčania ho dodnes pozývajú na víťanie jari a vynášanie Moreny – veď on obnovil tento sviatok. Jeho pútavé večery na tému pôvodnej prírodnej kultúry zaujali nielen

ich, ale aj Bratislavčanov, Lučenčanov či obyvateľov Žiliny a Prievidze.

Zložil a otextoval stovky piesní, ktoré ponúka na desiatich cédečkách. Nahral ich na pôvodných nástrojoch, ktoré väčšinou aj sám vyrobil. Jedno cédečko nahral so skupinou *Bytosti*, s ktorou koncertuje nielen po Slovensku a v Čechách, ale už vystupovali aj v Rakúsku a vo Walese.

Jedným slovom, je to úspešný mladý muž. No ako to, že sa jedného dňa rozhodol spáliť za sebou takmer všetky mosty a pod novým menom Žiarislav začať úplne iný život? „Nebolo to pľdnenie mostov a vonkoncom ne-

šio o rozhodnutie zo dňa na deň," oponuje. „Priatelia a rodina vedia, že som sa takou myšlienkou zapodieval odmláčka. Navyše, ak človek odíde na samotu, ozajstných priateľov tým neopíšia. Práve naopak! Podľa neho, vzťahy môžu žiť v duši aj bez telesných stretnutí.

SPIEVAJÚCI ČUVAČ

Po piatich rokoch pobytu Na medzi poyše Kokavy nad Rimavicou môže porovnávať. „Život v prírode je niekedy tvrdší, no o to viac pripomína raj. Oveľa lepšie umožňuje vidieť nahotu duše. Človek sa môže stretnúť so sebou, s inými bytostami, s javmi v čase aj vo večnosti. Vybaviť si, čo je dlhodobá nevybavené, oslobodiť sa z klamlivých krúthav, vidieť svet taký, aký je. Civilizácia žije v slobodnom klame, v akomsi dobrovoľnom neuritickom otroctve, v citovej a duchovnej povrchnosti. To všetko, samozrejme, vidíte aj v meste. Ale keď to pozorujete zblízka a ste citlivý, bolia vás z toho oči i srdce. Chodíte sa nadičhať do prírody – ale prečo žiť v čistote len raz za čas?“

Každý má nejaké poslanie. Žiarislavovo poslanie už nie je v meste. Tam spoznal, čo sa dalo – od zašitých klubov až po parlament. Sedem rokov pracoval na tom, aby sa mestskí ľudia mohli dostať k pôvodnej prírodnej kultúre. Teraz, v lete, chodí za ním do lesa veľa ľudí. Co ich sem priťahuje? „Hľadajú prírodu, skúsenosti, zlepšujú si schopnosť prežiť, niektorí sa liečia, iní sa chcú čosi naučiť. Chlapci sa chcú stať chlapmi, aby po nich túžili ženy. Všetci hľadajú to, čo im v mestskom ruchu chýba.“

A prečo si vybral práve Veporské vrchy? „Bola to náhodna-náhodá,“ prezrádza. „Príroda aj ľudia tu nie sú až takí zasiahnutí turistickým ruchom. Usadlosť bola voľná a príroda čarovná...“

Prišiel sem v auguste, na stráňach práve rodili jablone, v okolí objavoval ďalšie dozreté plody... Le-to ukazovalo svoju najprívetivejšiu tvár, slovom, bol to pozemský raj. Aj jeseň bola prenádherná. Vychutnával si večery pri ohníku, pár ráz ho navštívili medvedí, no žili spolu v zhode – to už mal sučku Borku od baču z očovského salaša... Naučil ju spievať. Kokavčania doteraz spomínajú, ako nō-

tila na pódiu folklórneho festivalu Kollesko.

Dnes mu robia spoločnosť štyria čuvači, stádo kôz, trojročný hucul s dvoma kobyľami a malá črieda oviec.

ON VYDRŽAL, ONA NIE

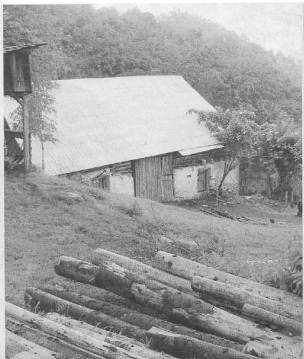
Vstáva za svitania. Nie kvôli režimu – jednoducho, zvieratá to od neho vyžadujú, no keď ich obriadi, môže si ešte dopriať rozjímanie. Až potom raňajkuje. Na gazdovstve je roboty po celý deň, veď vrchár si musí každý predmet vyniesť z doliny na vlastnom chrbte.

Ani o polnoci sa preňho deň nekončí. Ešte treba kocky podotlať, potom sceďiť a zakľagať mlieko... Priatelia o ňom vravia, že robí znamenitý syr – ten potom nakrája na kocky a naloží do bylinného nálevu so slnečnicovým olejom.

Ľudia tam dolu si už zvykli na mladého muža vždy odetého v svojzračnom kroji alebo v odevu, ktorý im pripomína obrázky z dávno minulých čias. Prijali ho za svojho – v Kokave nad Rimavicou si vedia vážiť tradície a on v tom za-

šiel ešte ďalej, až kamsi do pradávná. Mimochodom, mladí jeho vylepšený kroj považujú za veľkú frajerinu.

Frajerina? Žiť ako pustovník znamená za všetkých okolností spoľiehať sa len sám na seba. No, čo ak človek urobí chybu? Co ak mu vypovie zdravie? Stalo sa, že Miroslav pilil drevo v polome. Ako rúbal, napružený smrek mu strelil pod nohami a on skončil s nalomennými rebrami. Priatelia ho presvedčali, aby sa šiel liečiť. On sa však stiahol štvorprackovým opaskom ako Jánošík a život bežal ďalej. „Najťažšie bolo s boľavými rebrami ľahnúť si alebo prevrátiť sa,“ priznáva sa. „Keď už stojíš, opasok tu udrží. Po kúsku vyjdeš na humno, zhodíš seno koňom a kožďm, priniesieš vodu a drevo, zakúriš si, urobíš čaj... Ešteže telesné rany sa hoja ľahšie ako duševné.“

■ Žiarislavova usadlosť je na konci sveta...

Žiarislav vydržal. Nevydržala však jeho priateľka, s ktorou mal niekoľkoročný vzťah. Pre Žienku z mesta bol občasný prírodný život zaujímavý, no na dlhý čas sa jej zdal príliš divoký, nebezpečný a nepohodlný.

FUJARY V LIETADLE

Predstavte si, sedíte v lietadle a zrazu vám v ušiach zaznie lahodná staroslovienska hudba – fujary, pišťalky, bubny, husle, príjemný viachlasný spev... Nie je to absurdná predstava. Novodrevnou Žiarislavovou hudbou už istá letecká spoločnosť spríjemňuje cestu svojim cestujúcim. Aj to je dôkaz, že žiť v úcte k hodnotám predkov a využívať pritom dávne múdrosť možno aj v súlade s modernou technikou.

„Mnohí považujú takýto spôsob života za výstrednosť,“ vysvetľuje Žiarislav. „Splynúť s prírodou však vôbec neznamená byť odrezaný od okolia sveta. Naopak, človek vidí, že je to jedno z riešení, ako sa naučiť žiť s prírodou a neublížiť jej,“ dodáva. „Prehrievanie Matky Zeme a iné príznaky nerovnováhy nás veľmi skoro donútia uvažovať, kde sme urobili chybu.“ A on sa snaží aj dať odpoveď na to, ako ju napraviť.

Na moju otázku, či sa raz vráti do nášho sveta, ktorému zvykneme vraviť civilizácia, sa iba usmeje a odpovie: „Opýtaj sa srnky, či bude jesť granule, alebo jastraba, či by chcel žiť v kľetke.“

■ JÁN GRŠ

Foto: autor